

**PROFESSIONAL TA'LIM MUASSASALARIDA CHET TILINI
O'QITISHNING DOLZARB MUAMMOLARI**

Isroilova Shoxsanam Azizbek qizi

*Andijon davlat chet tillar instituti, Xorijiy til va adabiyoti fakulteti,
2-kurs talabasi*

Annotatsiya: *Ushbu maqolada chet tili o'qitish jarayonida duch kelinadigan muammolar, jumladan, malakali o'qituvchilar yetishmasligi, dasturiy ta'minotning kamchiliklari, talabalar motivatsiyasining pasayishi, samarali o'qitish metodologiyalarining yetarli emasligi va texnologik to'sqinliklar o'rganiladi.*

Annotation: *this article explores the problems faced in the teaching process of a foreign language, including lack of qualified teachers, software deficiencies, decreased student motivation, inadequate effective teaching methodologies, and technological disruptions.*

Аннотация: *В этой статье рассматриваются проблемы, с которыми сталкивается обучение иностранному языку, включая нехватку квалифицированных учителей, недостатки программного обеспечения, снижение мотивации учащихся, неадекватность эффективных методик обучения и технологические препятствия.*

Kalit so'zlar: *motivatsiyasi, chet tilini o'qitish, professional ta'lim, o'qituvchi malakasi, dasturiy ta'minot, talaba motivatsiyasi, o'qitish metodologiyalari, ta'limda texnologiya.*

Keywords: *motivation, teaching a foreign language, professional education, teacher qualifications, software, student motivation, teaching methodologies, technology in education.*

Ключевые слова: *мотивация, преподавание иностранного языка, профессиональное образование, квалификация учителя, программное обеспечение, мотивация учащихся, методики обучения, технологии в образовании.*

Chet tilini o'rganish nafaqat o'quv intizomi, balki zamonaviy hayotning ajralmas qismi sifatida qaralishi kerak. Chet tillarni bilish, xususan ingliz tilini, inson hayotida muhim o'rin tutadi, chunki bu til xalqaro aloqa, ta'lim va kasbiy faoliyat uchun keng imkoniyatlar yaratadi.

Hozirgi globallashuv davrida chet tillarni bilishning ahamiyati ortib bormoqda. Chet tillar, jumladan ingliz tili, turli sohalarda shaxsiy va kasbiy muvaffaqiyatga erishish uchun zarur bo'lgan ko'plab imkoniyatlarni ochib beradi:

Aloqa: Chet tillar turli mamlakatlar va madaniyatlar vakillari bilan muloqot qilish imkonini beradi. Bu xalqaro do'stlik, hamkorlik va tushunishni rivojlantirishga yordam beradi.

Ta'lim: Chet tillarni bilish xorijiy universitetlarda o'qish, xalqaro konferentsiyalarda ishtirok etish va ilmiy adabiyotlarni o'qish imkoniyatini beradi.

Karyera: Ko'pgina ish beruvchilar chet tillarni biladigan nomzodlarni afzal ko'rishadi, ayniqsa xalqaro kompaniyalarda. Rus tilini bilish, ayniqsa, Markaziy Osiyo va Sharqiy Evropa mamlakatlarida katta afzallik beradi.

Madaniyat: Chet tillar boshqa madaniyatlarni tushunish va qadrlash imkonini beradi. Bu adabiyot, musiqa, kino va boshqa san'at asarlaridan bahramand bo'lish imkoniyatini kengaytiradi.

Ta'lim muassasalarining roli: Umumta'lim maktablari va professional ta'lim muassasalarida o'qituvchilarning maqsadi o'quvchilarning kommunikativ kompetentsiyasini va uning tarkibiy qismlarini rivojlantirishdir. Bu quyidagi ko'nikmalarni o'z ichiga oladi:

- **Lingvistik kompetentsiya:** Tilning grammatik va leksik qoidalarini bilish.
- **Sotsiolingvistik kompetentsiya:** Tilni ijtimoiy vaziyatga mos ravishda ishlatish qobiliyati.
- **Diskursiv kompetentsiya:** Matnni yaratish va tushunish qobiliyati.
- **Strategik kompetentsiya:** Aloqa muvaffaqiyatsiz bo'lganda, uni bartaraf etish strategiyalarini qo'llash qobiliyati.

- **Sotsiokultural kompetensiya:** Boshqa madaniyatning xususiyatlarini bilish va ularni aloqa jarayonida hisobga olish.

Professional ta'lim muassasalarida chet tillarini zamon talablariga mos ravishda o'qitish muhim ahamiyatga ega. Globalizatsiya va axborot texnologiyalarining rivojlanishi tufayli, chet tilini bilish nafaqat bilim sifatida, balki professional faoliyatda ham zarur bo'lib qolmoqda. Biroq, professional ta'lim muassasalarida chet tilini o'qitishda bir qator dolzarb muammolar mavjud.

Malakali o'qituvchilar yetishmasligi. Professional ta'lim muassasalarida malakali o'qituvchilarning yetishmasligi asosiy muammolaridan biridir. Chet tilini o'qitishga qabul qilingan o'qituvchilarning ko'pchiligi o'z sohasida yetarlicha tajribaga ega bo'lmasligi, shuningdek, pedagogik ko'nikmalarning yo'qligi ta'lim sifatiga salbiy ta'sir ko'rsatadi. O'qituvchilarning malakasini oshirish uchun muntazam ravishda seminarlar, treninglar va malaka oshirish kurslari o'tkazish zarur.

Dasturiy ta'minotning kamchiliklari. Ko'plab ta'lim muassasalari o'z dastur va materiallarini o'z ehtiyojlariga mos kelmaydigan holda tayyorlaydilar. Ushbu dasturlarda professional faoliyat bilan yuzma-yuz kelmasa kerak, bu esa talabalarning o'qitishda motivatsiyasini kamaytiradi. Dasturiy ta'minotni takomillashtirish, zamonaviy ta'lim metodologiyalarini qo'shish va talabalar ehtiyojlariga mos dasturni yaratilishi muhimdir.

Talabalar motivatsiyasi. O'qitish jarayonida talabalar motivatsiyasi muhim rol o'ynaydi. Biroq, ko'plab talabalar chet tilini o'rganishdan qochishadi yoki buni majburiyat sifatida qabul qilishadi. Motivatsiyaning pastligi, o'qituvchilar va ta'lim muassasalari uchun o'ta muammoli vaziyatni tug'diradi. Talabalar motivatsiyasini oshirish maqsadida loyihalar, amaliy mashg'ulotlar va katta o'qitish tadbirlari o'tkazilishi zarur.

Samarali o'qitish metodologiyalari. An'anaviy o'qitish uslublari ko'pincha talabalar ehtiyojlarini qondira olmaydi. Innovatsion metodologiyalar — kooperativ o'qitish, loyiha asosidagi o'qitish va kontekstdan kelib chiqib o'qitish kabi usullar talabalarni faol ishtirok etishga rag'batlantirishi mumkin. Shuningdek, o'qituvchi va talaba o'rtasidagi interaktiv muhitni yaratish ham juda muhimdir.

Texnologik to'sqinliklar. Zamonaviy texnologiyalar chet tilini o'qitishni sezilarli darajada yaxshilashi mumkin. Biroq, ko'plab muassasalarda texnologik vositalarga kirishda va ularni samarali ishlatishda qiyinchiliklar mavjud. Ta'lim muassasalari zamonaviy texnologiyalarni o'rganish va ulardan foydalanish bo'yicha ko'plab tadbirlar o'tkazishlari lozim.

Xulosa

Chet tilini professional ta'lim muassasalarida o'qitish jarayonida yuqorida keltirilgan muammolarga e'tibor berilishi zarur. Malakali o'qituvchilar tayyorlash, dasturiy ta'minotni yangilash, talabalar motivatsiyasini oshirish, innovatsion o'qitish metodologiyalarini qo'llash va zamonaviy texnologiyalardan foydalanish orqali ta'lim muassasalari sifatini oshirishda katta ijobiy o'zgarishlarga erishish mumkin. Ta'limning sifatini oshirish esa, oxir-oqibatda, kelajakda raqobatbardosh mutaxassislariga aylanish imkonini beradi. Shuningdek, chet tillarni, xususan ingliz tilini o'rganish, nafaqat o'quv intizomi, balki har bir inson uchun zaruriy hayotiy ko'nikmadir. Ta'lim muassasalari o'quvchilarda ushbu ko'nikmalarni rivojlantirish orqali ularning kelajakda muvaffaqiyatli bo'lishlariga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Hall, G., & Hewings, A. (2018). Curriculum Design for the Language Classroom. Cambridge University Press.
2. Eagly, A. H., & Wood, W. (1999). The origins of behavior in social norms. Journal of Social Issues, 55(4), 805-822.
3. Ortega, L. (2009). Understanding Second Language Acquisition. Hodder Education.
4. McCarthy, M. (1990). Vocabulary. Oxford University Press.
5. Huang, H. (2010). The role of technology in language education: A review of the current literature. Educational Technology Research and Development, 58(3), 465-482.